

Harcban a reformgyorsulásért

A Tények Könyve '89 mintájára jelent meg a Magyarországról szóló évkönyv. Kurtán Sándor, Sándor Péter, Vass László a szerkesztők politikaelméleti tanszéken dolgoznak: 840 oldalas művük válaszol napjaink kihívására. A 4 részből álló könyv sajtósági mufajt képvisel. Egyszerre kell szólni a jelenhez és megfelelni a majdani történések igényeinek is.

A könyv jelentőségét mutatja, hogy az előszót Pozsgay Imre írta. A magvas bevezetőből csak egy gondolatot idéznék: „Meggyőződésem, hogy nem lehet eléggé sietni a politikai reformokban való előrehaladással. Nem lehet eléggé sietni, mert tragikus késésben vagyunk, és iszonyatos konzervatív erővel kell megküzdeni a haladásért.”

Erről a harcról is szól az évkönyv. Az egyes részeket a

szakma kiválóságai írták: politológusok, közgazdászok, kultúrpolitikusok. Az elmúlt év teljeségre törekvő felmérését olvashatjuk kettős fénytörésben: a hivatalos helyzetjelentés és ugyanez a közvélemény, illetve az ellenzék szempontjából. Először fordul elő az, hogy politizáló szervezetek dokumentumai is szerepelhetnek. Országgyűlési képviselők névsora, szerkesztők és munkatársak neve zárják a sort. Külön érdekesség, hogy angol, német, orosz, francia és lengyel tartalomjegyzék könnyíti meg az eligazodást a nem magyar anyanyelvűek számára.

Nem a könyv szerkezete, hanem a logikai sorrend miatt kívánczok az élre Hardi Péter 8 oldalas tanulmánya a nemzetközi környezetről. Minden politikával foglalkozó, tájékozott ember előtt világos, hogy az

egész reformfolyamat nem indulhatott volna meg, ha a szövetségesek közül Lengyelország és a Szovjetunió nem lép a gyötrelmes megrázkódtatásokkal járó, de mégis elkerülhetetlen reformok útjára. Más a lengyel út, és másként keresi a megújulást a „Nagy Testvér”. Mára már az is világos, hogy a valóságos fáziskülönbségek kerültek a felszínre, vagyis most már a változásokhoz való viszony alapján közelednek, illetve távolodnak egymástól az egyes országok.

Balatonszárszó volt a fordulópont, az ott elhangzott szavak mára már tettekké értek. Erről számol be ma is izgalmas olvasmányként Bilecz Endre.

Azt hiszem, a pártok lassú fejlődése mellett az embereket, különösen az értelmiségieket a kulturális változások érdeklik. A fellélegzésről szól Soltész Anikó—Palotai János tanul-

mánya, amely azt a hús művet sorolja fel, amit csak tiltott gyümölcsként élvezhetett a néhány kiválasztott. Ebből a húsból 15-16 mára már megjelent. Nemcsak a Doktor Zsivágóra gondolok, hanem olyan szerzőkre, mint Buharin, **Eörsi István**, Artur Koestler, Sik Endre, Sinkó Ervin. Talán hihetetlen, de még maga Hruscsov is a tilalmak listáján diszelgett, az ac(z)élos kulturpolitika nagyobb dicsőségére. A dobozhálból feltámadó filmek is, mint a Pöcspetri vagy az Álombrigád vagy akár Milos Forman filmje: „Tűz van, babám.” Hús évvel ezelőtt az emlékezetes prágai tavasz is Forman-filmekkel kezdődött. Hrabal akkor lett udvar- (prágai várudvar)képes, és szárba szökkent a remény...

Ez a könyv is az egyik bizonyág arra, hogy ezt a változást már nem itéli bukásra a történelem, hanem élni és küzdeni segíti az embereket. (Reform Kiadói Kft.)

ROZSNYAI JENŐ